

דְּכַתִּיב, (משלי ג טז) אַרְךָ יָמִים בִּימִינָה בְּשִׁמְאֵלָה עֶשֶׂר וְכָבוֹד. אָמַר רַב פֶּפְאָה, אֲלִיָּן תִּלְתָּא הוּוּ. אָמַר לִיה רַבִּי יְהוּדָה, כְּבוֹד בְּכָלֵל הָעוֹשֶׁר הוּא. דְּמֵאן דְּאִית לִיה עוֹתָרָא, אִית לִיה יְקָרָא, וּבְמָה יִזְכָּה הָאָדָם לְכָל, בְּשִׁבִיל הַתּוֹרָה.

שְׁפָתוֹב (משלי ג טז) אַרְךָ יָמִים בִּימִינָה בְּשִׁמְאֵלָה עֶשֶׂר וְכָבוֹד. אָמַר רַב פֶּפְאָה, אֱלוֹ שְׁלֵשָׁה הֵם. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה, הַכְּבוֹד הוּא בְּכָלֵל הָעֶשֶׂר, שְׁמִי שֵׁישׁ לוֹ עֶשֶׂר, יֵשׁ לוֹ כְּבוֹד, וּבְמָה יִזְכָּה הָאָדָם לְכָל? בְּשִׁבִיל הַתּוֹרָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, תָּא חֲזִי, אֵינן בְּכָל לִילָה וְלִילָה, שְׂאִינוּ אוּחְזוּ מִטְטְרוּ"ן שֶׁר הַפְּנִים, כָּל נִשְׁמָתָן שֶׁל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, הָעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה לְשִׁמְהָ, וּמְרָאָה אוּתָן לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמְתִינִים מְלֶאכִי הַשָּׁרֵת וְדוּמְמִים מְלוֹמֵר שִׁירָה, עַד שֵׁיתְכַנְּפוּ נַפְשוֹת הַצְּדִיקִים עִמָּהֶם, וַיִּזְמְרוּ בִּיחַד לְאֵל עֲלִיוֹן.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בָּא וּרְאֵה, אֵינן בְּכָל לִילָה וְלִילָה שְׂאִינוּ אוּחְזוּ מִטְטְרוּ"ן שֶׁר הַפְּנִים כָּל נִשְׁמָתָם שֶׁל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים הָעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה לְשִׁמְהָ, וּמְרָאָה אוּתָן לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמְתִינִים מְלֶאכִי הַשָּׁרֵת וְדוּמְמִים מְלוֹמֵר שִׁירָה, עַד שֵׁיתְכַנְּפוּ נַפְשוֹת הַצְּדִיקִים עִמָּהֶם, וַיִּזְמְרוּ בִּיחַד לְאֵל עֲלִיוֹן.

שְׂנַאֲמַר הַנְּצַנִּים נִרְאוּ בְּאַרְצָן, אֱלוֹ הָעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה לְשִׁמְהָ. עַתָּה הַזְּמִיר הַגִּיעַ, אַז הוּא עַתָּה לְזַמֵּר לְבוֹרְאָם בִּיחַד. וְקוּל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצָנוּ, זֶה מִטְטְרוּ"ן, הַבָּא לְאַסּוּף נִשְׁמָתָן שֶׁל צְדִיקִים, לְזַמֵּר לְיוֹצְרָם בְּכָל לִילָה וְלִילָה, שְׂנַאֲמַר (תהלים קמט ה) יַעֲלִזוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד יִרְנְנוּ עַל מִשְׁכַּבּוֹתָם. מַהוּ בְּכָבוֹד. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה זֶה מִטְטְרוּ"ן.

שְׂנַאֲמַר הַנְּצַנִּים נִרְאוּ בְּאַרְצָן - אֱלוֹ הָעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה לְשִׁמְהָ. עַתָּה הַזְּמִיר הַגִּיעַ - אַז הוּא עַתָּה לְזַמֵּר לְבוֹרְאָם בִּיחַד. וְקוּל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצָנוּ - זֶה מִטְטְרוּ"ן, הַבָּא לְאַסּוּף נִשְׁמָתָם שֶׁל צְדִיקִים לְזַמֵּר לְיוֹצְרָם בְּכָל לִילָה וְלִילָה, שְׂנַאֲמַר (תהלים קמט ה) יַעֲלִזוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד יִרְנְנוּ עַל מִשְׁכַּבּוֹתָם. מַהוּ בְּכָבוֹד? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, זֶה מִטְטְרוּ"ן.

אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי, כָּל נִשְׁמוֹתָן שֶׁל צְדִיקִים, נִגְזְרוּ מִתַּחַת כְּסֵא הַכְּבוֹד, לְנַהֵג אֶת הַגּוֹף, כְּאֵב הַמְּנַהֵיג אֶת הַבֶּן. כִּי בִלְתִי הַנְּשִׁמָּה, לֹא יוּכַל הַגּוֹף לְהִתְנַהֵג, וְלֹא לְדַעַת וְלַעֲשׂוֹת רִצּוֹן בּוֹרְאוֹ. דְּהָא אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, הַנְּשִׁמָּה הִיא מוֹרָה וּמְלַמְּדָה לְאָדָם, וּמְחַנְכֶתוּ בְּכָל דְּרָךְ יִשְׂרָאֵל.

אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי, כָּל נִשְׁמוֹתָם שֶׁל צְדִיקִים נִגְזְרוּ מִתַּחַת כְּסֵא הַכְּבוֹד, לְנַהֵג אֶת הַגּוֹף כְּאֵב הַמְּנַהֵיג אֶת הַבֶּן, כִּי בִלְתִי הַנְּשִׁמָּה לֹא יוּכַל הַגּוֹף לְהִתְנַהֵג וְלֹא לְדַעַת וְלַעֲשׂוֹת רִצּוֹן בּוֹרְאוֹ. שְׁתֵּרֵי אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, הַנְּשִׁמָּה הִיא מוֹרָה וּמְלַמְּדָה לְאָדָם, וּמְחַנְכֶתוּ בְּכָל דְּרָךְ יִשְׂרָאֵל.

וּבִשְׁעָה שִׁשּׁוּלַח הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוּתָהּ לַגּוֹף מִמְּקוֹם הַקּוּדֵשׁ, מְבָרֵךְ אוּתָהּ בְּשִׁבְעַ בְּרָכוֹת, הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב, וַיֹּאמֶר ה' אֵל אַבְרָם, זֹאת הִיא הַנְּשִׁמָּה, שֶׁהִיא א"ב, לְלַמֵּד אֶת הַגּוֹף, וְר"ם עֲלָיו, שֶׁמִּמְּקוֹם רָם וְנִשְׂאָ בָּאָה. וּמָה אוּמַר לָהּ, לָךְ לָךְ מֵאַרְצָךְ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ, מְדִירְתְּךָ,

וּבִשְׁעָה שִׁשּׁוּלַח הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוּתָהּ לַגּוֹף מִמְּקוֹם הַקּוּדֵשׁ, מְבָרֵךְ אוּתָהּ בְּשִׁבְעַ בְּרָכוֹת. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (בראשית יב) וַיֹּאמֶר ה' אֵל אַבְרָם, זֹאת הִיא הַנְּשִׁמָּה, שֶׁהִיא א"ב, לְלַמֵּד אֶת הַגּוֹף, וְר"ם עֲלָיו, שֶׁמִּמְּקוֹם רָם וְנִשְׂאָ בָּאָה. וּמָה

אומר לה? לך לך מארץך וממולדתך - מדינתך, וממקומך, ומנהגתך. ומבית אביך - אמר רבי יעקב, זו היא אספקלריה המאירה. אל הארץ אשר אראך - כלומר לגוף פלוני, לגוף קדוש, לגוף ישר.

ועם כל זה - ואברכה מברכך, אותם הנוהגים עמך מדות טובות, מדות ישרות. אותם המברכים אותי בשבילך, ואומרים כל זמן שהנשמה בקרבי מודה אני לפניך ה' אלהי. ומקללך אאר - אותם המקללים אותך ומקללים מעשיהם ודרכיהם.

וייך אברם כאשר דבר אליו ה' (שם). כיון שנתברכה בשבע ברכות הללו, מה כתוב? וילך אברם. זו היא הנשמה, שהיא אב לגוף ורם ממקום הרמים. כאשר דבר אליו ה' - להפגס באותו הגוף שנצטוו להנהיגו וילמדו. אמר רבי יעקב, ראה מה כתוב בו כיון שבאה לפגס בגוף - וילך אתו לוט. זהו יצר הרע המזמן לפגס עם הנשמה ביחד, כיון שנולד אדם. ומנין שנקרא יצר הרע כך? שנאמר (בראשית ח) כי יצר לב האדם רע מנעריו, וזהו לוט שנתארר בעולם.

והוילך זה כמו שאמר רבי יצחק, הנחש שהשיא לחיה הוא יצר הרע. וראינו שנתקלל, שנאמר (שם א) ארור אתה מפל הבהמה, ולפיכך נקרא לוט. שבשעה שהנשמה בא לפגס בגוף, מיד וילך אתו לוט, שהוא מזמן לפגס עמו ולהשטין לאדם ולחיות מקטרג להנשמה.

אמר רבי יעקב בר רב אידי, מנין מה שאמרנו שהוא משל על הנשמה. ממה דכתיב אחר כך, ויקח אברם את שרי אשתו, זהו (שם ב) ויקח אברם את שרי אשתו

וממקומך, ומנהגתך. ומבית אביך, אמר רבי יעקב זו היא אספקלריה המאירה. אל הארץ אשר אראך, כלומר לגוף פלוני, לגוף קדוש. לגוף ישר.

ועם כל דא, ואברכה מברכך, אותם הנוהגים עמך מדות טובות, מדות ישרות. אותם המברכים אותי בשבילך, ואומרים כל זמן שהנשמה בקרבי מודה אני לפניך ה' אלהי. ומקללך אאר, אותם המקללים אותך, ומקללים מעשיהם ודרכיהם.

וייך אברם כאשר דבר אליו ה'. כיון שנתברכה בשבע ברכות הללו, מה כתיב, וילך אברם, זו היא הנשמה, שהיא אב לגוף. ורם ממקום הרמים. כאשר דבר אליו ה', להפגס באותו הגוף שנצטוו להנהיגו וילמדו.

אמר רבי יעקב, ראה מה כתיב ביה, כיון שבאה ליפגס בגוף, וילך אתו לוט, זהו יצר הרע, המזמן ליפגס עם הנשמה ביחד כיון שנולד אדם, ומנין שנקרא יצר הרע כך, שנאמר (בראשית ח כא) כי יצר לב האדם רע מנעריו, וזהו לוט שנתארר בעולם.

ואזלא הא פי הא דאמר רבי יצחק, הנחש שהשיא לחיה, הוא יצר הרע. וראינו שנתקלל, שנאמר (שם ג יד) ארור אתה מפל הבהמה, ולפיכך נקרא לוט. שבשעה שהנשמה בא ליפגס בגוף, מיד וילך אתו לוט, שהוא מזמן ליפגס עמו, ולהשטין לאדם, ולהיות מקטרג להנשמה.

אמר רבי יעקב בר רב אידי, מנין מה שאמרנו שהוא משל על הנשמה. ממה דכתיב אחר כך, ויקח אברם את שרי אשתו, זהו הגוף. ואת לוט בן אחיו, זהו יצר הרע, שהוא

בן אחיו, מְשׁוּתָף וְנִדְבָק עִם הַגּוֹף. וְאֵת כָּל רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכְשׁוּ, אֵלּוּ מַעֲשֵׂיהֶם. וַיֵּצְאוּ לְלַכֵּת אֶרְצָה כְּנָעַן, כּוֹלֵם מְדַבְּקִים לְלַכֵּת בְּהַבְלֵי הָעוֹלָם, הוֹלְכִים אַחֲרֵי בְצַעֲם וְהִרְהוּרָם.

וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בְּאֶרֶץ עַד מְקוֹם שְׂכָם עַד אֵלוֹן מוֹרָה, בְּכָל מְקוֹם שָׁזָה מִתְּאֵנָה, הַנִּשְׁמָה עִמּוֹ. וְהַכְּנַעֲנִי אֵז בְּאֶרֶץ, זו הַתְּאֵנָה, שֶׁהִיא דְּבָקָה בַּגּוֹף.

בֵּינָן שְׁפוּקֵד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַעֲשֵׂיהֶם, וּמוֹצֵיא הַנִּשְׁמָה מִן הַגּוֹף, הַנִּשְׁמָה רוֹצֶה לְעֵלוֹת לְמַעְלָה, רְאֵה מָה כְּתִיב בֵּה. וַיִּלְךְ לְמַסְעָיו מִגִּבְרָתוֹ וְעַד בֵּית אֵל, וְרוֹצֶה לְחַזֹּר אֶל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר הָיָה שָׁם אֶהְיֶה בְּתַחֲלָה. אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב, אֶהְיֶה כְּתִיב בֵּה"א, וְאֵזִי הִיא עוֹמֶדֶת בֵּין בֵּית אֵל וּבֵין הָעֵי, בֵּין לְעֵלוֹת לְמַעְלָה וּבֵין לִירֵד לְמַטָּה.

זְכַתָּה עוֹלָה אֶל מְקוֹם הַמְּזִבַּח, אֲשֶׁר עָשָׂה שָׁם בְּרֵאשׁוֹנָה, מְקוֹם אֲשֶׁר מִיכָאֵל הֵשֵׁר הַגְּדוֹל מִקְרִיב נִשְׁמַתָּן שֶׁל צְדִיקִים. וַיִּקְרָא שָׁם אַבְרָם בְּשֵׁם ה', הַנִּשְׁמָה נוֹתֶנֶת שְׂבַח וְהוֹדָאָה בִּירוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה, שְׁזַכְתָּה לְאוֹתָהּ הַמַּעְלָה. וְאִם לֹא זָכַתָּה, מָה כְּתִיב. וַיִּסַּע אַבְרָם הַלּוֹף וְנִסּוּעַ הַנִּגְבָּה, דוֹחִין אוֹתָהּ וְהוֹלְכֶת עַד שְׁפוּכְכַת כָּל הָעוֹלָם עַד שֶׁתִּקְבַּל עוֹנָשָׁה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הַצְּדִיקִים מָה הֵם עוֹשִׂים אִם בָּא לִיטָהֵר, אֶפְלוּ יֵצֵר הָרַע הַבָּא לְקַטְרְגוֹ, נִשְׁמַתוֹ מְסִיעֵת אוֹתוֹ, שְׁנֵאמַר וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל לוֹט, הַנִּשְׁמָה אוֹמֶרֶת לִיֵצֵר הָרַע, אֵל נָא תְהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינְךָ.

מָה עוֹשֶׂה הַצְּדִיק הַזֶּה. הוֹלֵךְ לְבֵית הַמְּדַרְשׁ, קוֹרֵא וְשׁוֹנֵה, וּמְקַטְרֵג לִיֵצֵר הָרַע, וְאוֹמֵר מָה עוֹשֶׂה הַצְּדִיק הַזֶּה? הוֹלֵךְ לְבֵית הַמְּדַרְשׁ, קוֹרֵא וְשׁוֹנֵה, וּמְקַטְרֵג לִיֵצֵר הָרַע וְאוֹמֵר לוֹ: הֲלֹא

- זְהוּ הַגּוֹף. וְאֵת לוֹט בֶּן אַחִיו - זְהוּ יֵצֵר הָרַע, שֶׁהוּא בֶּן אַחִיו, מְשׁוּתָף וְנִדְבָק עִם הַגּוֹף. וְאֵת כָּל רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכְשׁוּ - אֵלּוּ מַעֲשֵׂיהֶם. וַיֵּצְאוּ לְלַכֵּת אֶרְצָה כְּנָעַן - כּוֹלֵם מְדַבְּקִים לְלַכֵּת בְּהַבְלֵי הָעוֹלָם, הוֹלְכִים אַחֲרֵי בְצַעֲם וְהִרְהוּרָם.

וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בְּאֶרֶץ עַד מְקוֹם שְׂכָם עַד אֵלוֹן מוֹרָה - בְּכָל מְקוֹם שָׁזָה מִתְּאֵנָה, הַנִּשְׁמָה עִמּוֹ. וְהַכְּנַעֲנִי אֵז בְּאֶרֶץ - זו הַתְּאֵנָה, שֶׁהִיא דְּבָקָה בַּגּוֹף.

בֵּינָן שְׁפוּקֵד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַעֲשֵׂיהֶם וּמוֹצֵיא הַנִּשְׁמָה מִן הַגּוֹף, הַנִּשְׁמָה רוֹצֶה לְעֵלוֹת לְמַעְלָה. רְאֵה מָה כְּתוּב בֵּה, (שם) וַיִּלְךְ לְמַסְעָיו מִגִּבְרָתוֹ וְעַד בֵּית אֵל, וְרוֹצֶה לְחַזֹּר אֶל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר הָיָה שָׁם אֶהְיֶה בְּתַחֲלָה. אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב, אֶהְיֶה כְּתוּב בֵּה"א, וְאֵזִי הִיא עוֹמֶדֶת בֵּין בֵּית אֵל וּבֵין הָעֵי, בֵּין לְעֵלוֹת לְמַעְלָה וּבֵין לִירֵד לְמַטָּה.

זְכַתָּה - עוֹלָה אֶל מְקוֹם הַמְּזִבַּח אֲשֶׁר עָשָׂה שָׁם בְּרֵאשׁוֹנָה, מְקוֹם אֲשֶׁר מִיכָאֵל הֵשֵׁר הַגְּדוֹל מִקְרִיב נִשְׁמַתָּן שֶׁל צְדִיקִים. וַיִּקְרָא שָׁם אַבְרָם בְּשֵׁם ה', הַנִּשְׁמָה נוֹתֶנֶת שְׂבַח וְהוֹדָאָה בִּירוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה, שְׁזַכְתָּה לְאוֹתָהּ הַמַּעְלָה. וְאִם לֹא זָכַתָּה - מָה כְּתוּב? (שם) וַיִּסַּע אַבְרָם הַלּוֹף וְנִסּוּעַ הַנִּגְבָּה, דוֹחִין אוֹתָהּ וְהוֹלְכֶת עַד שְׁפוּכְכַת כָּל הָעוֹלָם עַד שֶׁתִּקְבַּל עוֹנָשָׁה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הַצְּדִיקִים מָה הֵם עוֹשִׂים? אִם בָּא לְטָהֵר - אֶפְלוּ יֵצֵר הָרַע הַבָּא לְקַטְרְגוֹ, נִשְׁמַתוֹ מְסִיעֵת אוֹתוֹ, שְׁנֵאמַר (שם) וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל לוֹט. הַנִּשְׁמָה אוֹמֶרֶת לִיֵצֵר הָרַע: אֵל נָא תְהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינְךָ.

מָה עוֹשֶׂה הַצְּדִיק הַזֶּה? הוֹלֵךְ לְבֵית הַמְּדַרְשׁ, קוֹרֵא וְשׁוֹנֵה, וּמְקַטְרֵג לִיֵצֵר הָרַע וְאוֹמֵר לוֹ: הֲלֹא